

บทที่ 1

บทนำ

คำหลังกริยา qilai (起来) มีความเป็นมาตามที่ Zhōng Zhàohuá (1985: 359) ได้วิจัยไว้ว่า คำ qilai ซึ่งอยู่หลังคำกริยาในภาษาจีนกลางสมัยปัจจุบันน่าจะพัฒนามาจากคำกริยา qǐlai คำ qilai ซึ่งอยู่หลังคำกริยานั้นปรากฏหลักฐานการใช้ครั้งแรกในปลายสมัยราชวงศ์ถัง ในช่วงสมัยห้าราชวงศ์ ประมาณก่อนปีค.ศ.960 และการปรากฏของคำ qilai หลังคำกริยาในสมัยเริ่มแรกเป็นการใช้เพื่อแสดงถึงกริยาที่เคลื่อนที่จากล่างสู่บนเท่านั้น ต่อมาภายหลังจึงใช้วางไว้หลังคำกริยาเพื่อแสดงความหมายอื่นๆ ตั้งแต่สมัยราชวงศ์หยวนเป็นต้นไป โดยเฉพาะช่วงสมัยราชวงศ์หมิง มีการใช้คำ qilai วางไว้หลังคำกริยากันอย่างแพร่หลาย และยังมีการใช้คำ qilai วางไว้หลังคำคุณศัพท์ คุณศัพท์วลีและอื่นๆ อีกหลายวิธีในสมัยต่อมา Zhōng Zhàohuá (1985: 359) ยังกล่าวอีกว่า คำ qilai เกิดจากคำกริยา qǐ ที่ปรากฏใช้มาก่อนหน้าคำ qilai หลายร้อยปี คำกริยา qǐ เป็นคำแสดงถึงกริยาอาการที่ขยับร่างกายให้ตั้งขึ้นมา ตามด้วยคำกริยา lái ที่แปลว่า มา กลายเป็น คำกริยา qǐlai ต่อมาจึงกลายเป็นคำหลังกริยา qilai ที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าก่อนจะมาเป็นคำ qilai ที่เกิดหลังคำกริยานั้นได้ผ่านพัฒนาการอันยาวนาน ก็เพื่อตอบสนองความต้องการทางภาษา ทำให้คำ qilai มีการใช้ที่หลากหลายในปัจจุบัน ทำให้ผู้ศึกษาภาษาจีนเป็นภาษาที่สองไม่อาจใช้ได้ถูกต้อง Lü Shūxiāng (1990: 21) ได้กล่าวไว้ว่า หากต้องการรู้ลึกถึงจุดเด่นของภาษาจีนก็ต้องนำไปเปรียบเทียบกับภาษาอื่นๆ ดังนั้น หากเราต้องการจะรู้ลึกถึงการใช้นี้ คำหลังกริยา qilai เราจะต้องนำคำ qilai มาเปรียบเทียบกับภาษาอื่น เพื่อจะให้เห็นลักษณะของคำ qilai ที่ชัดเจนยิ่งขึ้น วิทยานิพนธ์นี้จึงทำการศึกษาเปรียบเทียบคำหลังกริยา qilai กับคำลักษณะเดียวกันภาษาไทย เพื่ออธิบายการใช้นี้ คำหลังกริยา qilai อย่างเป็นระบบให้แก่ผู้ศึกษาภาษาจีนชาวไทยได้เข้าใจถึงการใช้นี้ คำหลังกริยา qilai โดยเปรียบเทียบกับคำลักษณะเดียวกันในภาษาไทย ที่ผ่านมายังมิได้มีผู้ใดศึกษาเปรียบเทียบคำหลังกริยา qilai กับภาษาไทยมาก่อน ในบทนี้จะกล่าวถึงความเป็นมาของปัญหา วัตถุประสงค์การวิจัย สมมติฐานการวิจัย ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ขอบเขตการวิจัย วิธีการนำเสนอ วิธีดำเนินการวิจัย ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ระบบสัญลักษณ์ที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ และคำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในวิทยานิพนธ์ ตามลำดับ

ความเป็นมาของปัญหา

จากการเก็บรวบรวมตัวอย่างประโยคที่ประกอบด้วยวลีคำหลังกริยา qilai จาก พจนานุกรมการใช้คำกริยาในภาษาจีนกลางของ Měng Cóng และคณะ(1998) จำนวน 1,266 ประโยค พบว่า คำกริยาที่สามารถปรากฏร่วมกับคำหลังกริยา qilai ได้มีประมาณร้อยละ 78 คำราวไวยากรณ์หลายเล่มได้แจกแจงคำหลังกริยา qilai เป็น 2 ประเภทหลักคือ คำหลังกริยา qilai ที่เป็นหน่วยเสริมกริยาบอกทิศทางซึ่งเป็นความหมายโดยตรง และคำหลังกริยา qilai ที่เป็นหน่วยเสริมที่ไม่ได้บอกทิศทาง ซึ่งเป็นความหมายโดยนัย แต่จากการเรียนการสอนที่ผ่านมาพบว่าการแบ่งคำ qilai เช่นนี้ยังไม่สามารถทำให้ผู้ศึกษาภาษาจีนเป็นภาษาที่สอง เข้าใจความหมายของคำ qilai ในบริบทที่ปรากฏได้ทั้งหมด มักใช้ในบริบทที่ไม่ควรใช้และในบางครั้งก็ไม่สามารถใช้ในบริบทที่ควรจะใช้ด้วย ผู้วิจัยจึงเห็นว่าที่เป็นเช่นนี้เพราะผู้ศึกษาภาษาจีนชาวไทยมักจะนำคำ qilai ในทุกบริบท มาเทียบความหมายกับคำว่า ขึ้น หรือ ขึ้นมา ในภาษาไทย ซึ่งเป็นการเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง

วัตถุประสงค์การวิจัย

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ 2 ประการดังนี้

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคำหลังกริยา qilai ในภาษาจีนกลางกับคำภาษาไทยในลักษณะเดียวกัน
2. เพื่อศึกษารูปแบบการใช้คำหลังกริยา qilai ในโครงสร้างประโยคต่างๆ

สมมติฐานในการวิจัย

ในการศึกษานี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานว่า นอกจากคำหลังกริยา qilai จะสามารถเทียบความหมายได้กับคำว่า ขึ้น หรือ ขึ้นมา ในภาษาไทยแล้ว ยังสามารถเทียบความเป็นคำอื่นๆได้อีก หรือไม่ต้องถอดความแต่อย่างใดในภาษาไทย เพราะเป็นลักษณะเฉพาะของภาษาจีนกลางที่ไม่มีในภาษาไทย

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ข้อมูลต่างๆที่ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมและนำมาศึกษามีดังนี้

1. งานวิจัยที่เกี่ยวกับคำหลังกริยา qilai
2. งานวิจัยคำว่า ขึ้น ในภาษาไทย
3. ตัวอย่างประโยคจากพจนานุกรมการใช้คำกริยาในภาษาจีนกลาง และจากวรรณกรรมของ Wáng Shuò จำนวน 7 เรื่องที่นำมาจากโปรแกรม TIR ซึ่งเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อค้นหาข้อมูลจากงานเขียนจีน (Běidà Zhōngwénxì, โปรแกรมคอมพิวเตอร์)

ขอบเขตการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะมุ่งศึกษาเฉพาะคำ qilai หลังคำกริยาในภาษาจีนกลางเพื่อเปรียบเทียบคำลักษณะเดียวกันในภาษาไทยเท่านั้น ไม่รวมถึงคำ qilai ที่เป็นคำประเภทอื่นๆหรือคำ qilai หลังคำคุณศัพท์

คำกริยาและคำคุณศัพท์ในภาษาจีนกลางที่กล่าวถึงในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยมีความจำเป็นต้องอธิบายเพื่อให้เป็นที่เข้าใจตรงกัน เนื่องจากผู้วิจัยนิยามคำกริยาและคำคุณศัพท์ในภาษาจีนกลางตาม Zhū Déxī (1997: 55) ที่กล่าวว่า ภาคแสดงมี 2 ชนิด คือ คำกริยาและคำคุณศัพท์ คำ 2 ชนิดนี้สามารถจำแนกจากกันได้ดังนี้ คือ วิธีที่หนึ่ง ให้สังเกตว่าสามารถมี คำว่า hěn (很 มาก) มาขยายได้หรือไม่ และวิธีที่สอง ให้สังเกตว่าสามารถมีกรรมตามหลังได้หรือไม่ดังตารางต่อไปนี้

ประเภทที่	ตัวอย่างคำ	มีคำhěnขยาย	ตามด้วยกรรม
1	想 (xiǎng คิด) 愛 (ài รัก) 羨慕 (xiànmù อิจฉา)	✓	✓
2	唱 (chàng ร้องเพลง) 看 (kàn ดู) 買 (mǎi ซื้อ)	×	✓
3	醒 (xǐng ตื่น) 死 (sǐ ตาย) 病 (bìng ป่วย)	×	×
4	大 (dà ใหญ่) 好 (hǎo ดี) 困 (kùn ง่วงนอน)	✓	×

จากตารางนี้ เราสามารถแจกแจงคำกริยาและคำคุณศัพท์ได้ดังนี้ว่า คำคุณศัพท์โดยทั่วไปหมายถึง ภาคแสดงที่สามารถเติมคำ hěn ขยายไว้ข้างหน้า และไม่สามารถตามด้วยกรรมได้ ส่วนคำกริยา โดยทั่วไปหมายถึง ภาคแสดงที่ไม่สามารถเติมคำ hěn ขยายไว้ข้างหน้า ยกเว้นคำกริยาที่เกี่ยวข้องกับจิตใจ และ/หรือสามารถตามด้วยกรรมได้ จากตารางข้างต้น คำประเภทที่ 1 เป็นสรรพนามกริยาที่เกี่ยวข้องกับจิตใจสามารถมีคำ hěn มาขยายได้ คำประเภทที่ 2 เป็น คำสรรพนามกริยา คำประเภทที่ 3 เป็น คำสรรพนามกริยา ส่วนคำประเภทที่ 4 เป็น คำคุณศัพท์ ซึ่งเมื่ออาศัยเกณฑ์ตามนี้ก็จะสามารถแยกคำคุณศัพท์ออกจากคำกริยาได้อย่างชัดเจน วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเสนอผลการวิจัยคำหลังกริยา qilai หลังคำประเภทที่ 1 ประเภทที่ 2 และ ประเภทที่ 3 ข้างต้นนี้เท่านั้น

วิธีการนำเสนอ

แม้ว่าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเขียนเป็นภาษาไทย แต่ในวิทยานิพนธ์นี้ก็จำเป็นต้องมีตัวอักษรจีนอยู่บ้างเช่น ตัวอย่างคำ วลี หรือประโยค ซึ่งตัวอย่างเหล่านี้จะยกมาประกอบในวิทยานิพนธ์ด้วยการใช้ตัวอักษรจีน จากนั้นจะให้คำอ่านสัทอักษร และคำแปลภาษาไทยตามลำดับ แต่หากเป็นส่วนอื่นๆที่ไม่มีใช้ตัวอย่าง โดยเฉพาะคำไวยากรณ์หรือคำที่จะกล่าวถึงอยู่เสมอก็จะใช้สัทอักษรและจะให้ตัวอักษรจีนไว้

ในวงเล็บพร้อมคำแปล(ถ้ามี)ในการกล่าวถึงครั้งแรก หรือบางครั้งอาจจะให้ตัวอักษรจีนพร้อมทั้งคำอธิบายไว้ที่เชิงอรรถในกรณีที่ผู้วิจัยเห็นว่าคำๆ นั้นควรมีคำอธิบายเพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น นอกจากนี้ในตัวอย่างที่ยกมาประกอบทั้งหมดจะขีดเส้นใต้คำหลังกริยา qilai กับคำกริยาที่ปรากฏรวมเพื่อแสดงให้เห็นวลีคำหลังกริยา qilai ที่ปรากฏในประโยคได้อย่างชัดเจน แต่หากกรรมที่ปรากฏร่วมกับกริยานั้นจะมีความหมายสัมพันธ์กับคำกริยาอย่างแนบแน่นก็จะขีดเส้นใต้รวมกรรมนั้นไว้ด้วยกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในขั้นต้นผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำหลังกริยา qilai และงานวิจัยที่เกี่ยวกับคำว่า ชั้น ในภาษาไทยมาศึกษา เลือกแนวคิดคำหลังกริยา qilai ที่ให้แนวคิดที่น่าสนใจ จากนั้นได้คัดเลือกตัวอย่างประโยคเพื่อนำมาวิเคราะห์ และในขั้นตอนสุดท้ายก็คือทำการศึกษาเปรียบเทียบและสรุปผลของการวิจัยแล้วเขียนเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ ได้ผลเป็นข้อสรุปของงานวิจัยนี้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้คาดว่าจะประโยชน์ต่อผู้ศึกษาภาษาจีนชาวไทยดังนี้

1. ผู้ศึกษาภาษาจีนชาวไทยจะสามารถเข้าใจการใช้คำหลังกริยา qilai ในภาษาจีนกลาง
2. ผู้ศึกษาภาษาจีนชาวไทยจะสามารถใช้คำหลังกริยา qilai มาช่วยในการสื่อความได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ระบบสัทอักษรที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

งานวิจัยนี้ได้ถอดเสียงตัวอักษรจีนด้วยระบบ Hànyǔ Pīnyīn ตามแบบหนังสือไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง (ประพิน มโนมัยวิบูลย์, 2541) ซึ่งจะสรุปโดยสังเขปดังนี้

สัทอักษรแทนเสียงพยัญชนะ 24 เสียง

b (ป) ¹	p (ผ,พ)	m (ม)	f (ฝ,ฟ)	d (ต)	t (ถ,ท)	n (น)	l (ล)
z (จ)	c (ช,ฉ)	s (ส,ซ)	zh (จ)	ch (ช,ฉ)	sh (ฉ,ช)	r (ร)	j (จ)
q (ช,ฉ)	x (ซ)	g (ก)	k (ข,ค)	h (ห)	ng (ง)	y (ย)	w (ว)

¹ ในวงเล็บคือเสียงพยัญชนะและสระภาษาไทย ที่เทียบได้กับเสียงของสัทอักษรในระบบ Hànyǔ Pīnyīn

สัทอักษรแทนเสียงสระ 24 เสียง

1. สัทอักษรแทนเสียงสระเดี่ยว 8 เสียง

a (อา)   o (อัว+โอะ)   e (เออ)   i (อี, อิ, อี๋อ)
u (อุ)   ü (อุ+อี)   er (เออร์)   ê (เอะ)

2. สัทอักษรแทนเสียงสระผสม 16 เสียง

ai (ไอ, อาย)   ei (เอ+อี)   ao (เอา, อาว)   ou (โอ+อุ)
ia (อี+อา)   ie (อี+เอะ)   io (อี+โอ)   ua (อัว+อา)
uo (อัว+โอ)   ue (อุ+เออ)   üa (อุ+อี+อา)   üe (อุ+อี+เอะ)
iao (อี+อา+โอ)   iou (อี+โอ+อุ)   uai (อุ+อา+อี)   uei (อุ+เอ+อี)

เครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ 4 เสียง

- เสียงหนึ่ง (ออกเสียงคล้ายเสียงตรีในภาษาไทย)
- เสียงสอง (ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงจัตวาในภาษาไทย)
- เสียงสาม (ออกเสียงไม่ใกล้เคียงกับเสียงวรรณยุกต์ไทยเสียงใดเลย โดยจะออกเสียงต่ำในตอนแรกแล้วจะผันเป็นเสียงสูงในตอนท้าย)
- เสียงสี่ (ออกเสียงใกล้เคียงกับเสียงโทในภาษาไทย)

หมายเหตุ

การแสดงผลเครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ในระบบถอดเสียงภาษาจีนกลางนี้จะต้องเขียนเครื่องหมายไว้เหนือรูปสระ หากสระนั้นเป็นสระผสมก็จะเขียนเครื่องหมายแทนเสียงวรรณยุกต์ไว้เหนือรูปสระที่เป็นสระหลัก

เสียง sh ออกเสียงคล้าย sh ในภาษาอังกฤษ ในที่นี่จะใช้ตัวอักษร ฉ แทนเสียง sh แต่ในกรณีที่ไม่สามารถผันเสียงวรรณยุกต์โดยใช้ตัว ฉ ได้ ก็จะใช้ตัว ช แทนโดยมีจุดใต้ตัว ช เป็นเครื่องหมายแสดงที่ตั้งนี้ ช

เสียงพยัญชนะ ng ในภาษาจีนกลางใช้เป็นพยัญชนะสะกดเท่านั้น ส่วนเสียง y และ w เป็นเสียงพยัญชนะกึ่งสระ ใช้เขียนแทนเสียงสระ i และ u ตามลำดับเมื่อเป็นเสียงสระผสมซึ่งอยู่ในตำแหน่งต้นพยางค์ และจะใช้เขียนไว้หน้าสระเดี่ยว i และ u ตามลำดับเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น นอกจากนี้ยังเขียน y ไว้หน้าสระ ü ทั้งที่เป็นสระเดี่ยวและสระผสมเมื่อไม่ได้ปรากฏร่วมกับเสียงพยัญชนะอื่น

เสียงสระผสม iou และ uei ตามระบบการเขียนสัทอักษรจีน กำหนดให้เขียนเป็น iu และ ui ตามลำดับ เมื่อปรากฏร่วมกับพยัญชนะอื่น

คำศัพท์เฉพาะที่ใช้ในวิทยานิพนธ์

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีคำศัพท์เฉพาะซึ่งแปลมาจากคำศัพท์เกี่ยวกับไวยากรณ์ภาษาจีนกลาง ดังจะแสดงไว้ในตารางข้างล่างนี้

คำศัพท์ภาษาจีนกลาง	คำอ่านสัทอักษร	คำศัพท์ที่แปลเป็นภาษาไทย
實詞	shící	คำแท้
虛詞	xūcí	คำไม่แท้
名詞	míngcí	คำนาม
處所詞	chùsuǒcí	คำบอกสถานที่
數量詞	shùliàngcí	คำบอกจำนวนและลักษณนาม
數詞	shùcí	คำบอกจำนวน
量詞	liàngcí	คำลักษณนาม
形容詞	xíngróngcí	คำคุณศัพท์
動詞	dòngcí	คำกริยา
及物動詞	jíwù dòngcí	สกรรมกริยา
不及物動詞	bùjívù dòngcí	อกรรมกริยา
助詞	zhùcí	คำช่วย
助動詞	zhùdòngcí	คำช่วยกริยา
趨向動詞	qūxiàng dòngcí	คำกริยาบอกทิศทาง
補語	bǔyǔ	หน่วยเสริมกริยา
趨向補語	qūxiàng bǔyǔ	หน่วยเสริมกริยาบอกทิศทาง
程度補語	chéngdù bǔyǔ	หน่วยเสริมกริยาบอกระดับ
結果補語	jiéguǒ bǔyǔ	หน่วยเสริมกริยาบอกผล
可能補語	kěnéng bǔyǔ	หน่วยเสริมกริยาบอกความ เป็นไปได้หรือไม่ได้
狀態補語	zhuàngtài bǔyǔ	หน่วยเสริมกริยาบอกสภาพ

คำศัพท์ภาษาจีนกลาง	คำอ่านสัทอักษร	คำศัพท์ที่แปลเป็นภาษาไทย
時地補語	shídì bǔyǔ	หน่วยเสริมกริยาบอกเวลาสถานที่
詞組	cízǔ	วลี
詞法	cífǎ	โครงสร้างคำ
句子結構	jùzi jiégòu	โครงสร้างประโยค
主語	zhǔyǔ	ภาคประธาน
謂語	wèiyǔ	ภาคแสดง
述語	shùyǔ	หน่วยกริยา
賓語	bīnyǔ	หน่วยกรรม
中心語	zhōngxīnyǔ	หน่วยหลัก
修飾語	xiūshìyǔ	หน่วยขยาย
定語	dìngyǔ	หน่วยขยายนาม
狀語	zhuàngyǔ	หน่วยขยายกริยา
插入語	chārùyǔ	หน่วยเสริมแทรก
非謂語	fēiwèiyǔ	หน่วยที่ไม่ใช่ภาคแสดง
陳述句	chénshù jù	ประโยคบอกเล่า
祈使句	qǐshǐ jù	ประโยคคำสั่ง
疑問句	yíwèn jù	ประโยคคำถาม
被動句	bèidòng jù	ประโยคกรรมวาจก
把字句	bǎzì jù	ประโยค bǎ
引申意義	yǐnshēn yìyì	ความหมายโดยนัย
語義指向	yǔyì zhǐxiàng	การชี้บ่งความสัมพันธ์ทาง ความหมาย